

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nadejda Toma,
Judecători Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Svetlana Țurcanu, împotriva sentinței Judecătorei Chișinău din 02 martie 2020 și deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2021, în privința inculpatului

Țurcan Alexandru XXXXXX.

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare,</i> <i>30.01.2019 - 02.03.2020,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>21.05.2020 - 08.09.2021,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>03.12.2021 - 17.01.2022.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău din 02 martie 2020, Țurcan Alexandru a fost achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 191 alin. (5) Cod penal, pe motiv că ***fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.***

2. Instanța de fond a constatat că Turcan A. se învinuiește că, în perioada anilor 2013 - martie 2016, activând în calitate de administrator al SRL „EX-IM Product”, cu adresa juridică XXXXXX, XXXXXX XXX, în procesul colaborării, dobândind încrederea factorilor de decizie ai SRL „Orfonox”, ulterior redenumită în SRL „Bravo Profil” - producător de marfă (țiglă metalică, tablă profilată și accesorii), începând cu data de 25 septembrie 2015, urmărind scopul delapidării averii entității respective, ***încredințate*** lui în baza înțelegerii reciproce și ***cu*** anumit ***scop***, și anume, ***de realizare a mărfii***, în calitate de dealer.

Profitând de obligațiunile asumate, ***a recepționat*** de la SRL „Bravo Profil” ***țigla metalică*** în cantități mari, ***pe care, comercializând-o*** unor persoane fizice și juridice din UTA Găgăuzia și alte localități, ***a obținut mijloace bănești în valoare de 519.470,94 lei, pe care nu le-a depus în casieria întreprinderii*** SRL „Bravo Profil”, ***dar le-a însușit*** în scopuri personale și, aflându-se în posibilitate reală de a le recupera, intenționat a refuzat, cauzând SRL „Bravo Profil” daune în proporții deosebit de mari – 519.470,94 lei.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate de organul de urmărire penală în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, ca delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altor persoane de către cel căruia ***i-au fost încredințate în baza unui titlu și cu un anumit scop***, săvârșite în proporții deosebit de mari.

Instanța a statuat că, potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în prima instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, care trebuie să corespundă cu strictetețe dispoziției art. 281 alin. (2) Cod de procedură penală.

Conform art. 281 alin. (2) Cod de procedură penală, ordonanța de punere sub învinuire trebuie să cuprindă: data și locul întocmirii; de către cine a fost întocmită, numele, prenumele, ziua luna, anul și locul nașterii persoanei puse sub învinuire, precum și alte date despre persoană care au importanță juridică în cauză; formularea învinuirii cu indicarea datei, locului, mijloacelor și modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterul vinei, motivelor și semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei, circumstanțelor în virtutea cărora infracțiunea n-a fost consumată în cazul pregătirii sau tentativei de infracțiune, formelor de participare dacă infracțiunea a fost săvârșită de un grup de persoane, circumstanțele care agravează răspunderea, mențiunea despre punerea persoanei respective sub învinuire în calitate de învinuit în această cauză conform articolului, aliniatului și literei articolului din Codul penal, care prevăd răspunderea pentru infracțiunea comisă.

Însă, contrar acestor prevederi procesuale, ***în ordonanța de punere sub învinuire*** a lui Țurcan A., ***procurorul n-a concretizat învinuirea adusă***, neindicând concret data comiterii faptei, mijloacele și modul săvârșirii infracțiunii, și anume, în baza cărui act, document, facturi au fost transmise, furnizate lui Țurcan A., ca persoană fizică sau persoană juridică SRL „EX-IM Product” de către SRL „Orfonox”, ulterior redenumită în SRL „Bravo Profil” - marfa (țigla metalică, tablă profilată și accesorii) și, începând cu 25 septembrie 2015, în urma realizării mărfii, fără a indica căror persoane, în ce sumă și în ce circumstanțe nu au fost introduși banii în casieria SRL „EX-IM Product”, s-a constatat scopul delapidării mijloacelor financiare în sumă de 519.470,94 lei și refuzul intenționat de a transfera suma nominalizată.

Or, inculpatul nu s-a recunoscut vinovat în ***comiterea acestei infracțiuni, iar versiunea că el s-a folosit de situația de serviciu***, activând în calitate de administrator al SRL „EX-IM Product” și a profitat de obligațiunile asumate, recepționând de la SRL „Bravo Profil” ***țigla metalică*** în cantități mari, pe care a comercializat-o unor persoane fizice și juridice din UTA Găgăuzia și alte localități, obținând mijloace bănești în valoare de 519.470, 94 lei, pe care nu le-a depus în casieria întreprinderii SRL „Bravo Profil”, dar le-a însușit în scopuri personale și,

aflându-se în posibilitate reală de a le recupera, însă intenționat a refuzat, ***nu s-a confirmat prin probele prezentate de acuzare.***

Mai mult, probele administrate au demonstrat contrariul, că în baza Contractului nr. 1/1 din 01.01.2014, încheiat între SRL „Orfonox” și SRL „EX-IM Product”, dar nu persoana fizică Țurcan A., de furnizare a producției și achitare a țiglei metalice, tablei profilate, a confecțiilor, peliculei, șuruburilor, sistemului de scurgere, ș.a. și relațiile între acești agenți economici poartă un caracter civil, iar toate clauzele, neînțelegerile apărute pe parcursul activității lor se soluționează pe cale amiabilă prin convorbiri sau în instanțele juridico-economice ale Republicii Moldova, după cum este stipulat în pct. 7 din contractul și art. 512, 513, 602 Cod civil, ***fapt confirmat prin hotărârea Judecătoriei Comrat din 29.12.2016 prin care a fost admisă acțiunea SRL „Orfonox” către SRL „EX-IM Product” și încasată suma de 519.470,94 lei*** cu titlu de restanță la datoria acumulată pentru neexecutarea obligațiilor și titlului executoriu, care a fost pus în executare, prin sechestrul aplicat fiind blocată activitatea SRL „EX-IM Product”.

La fel, nu a fost dovedită învinuirea înaintată or, potrivit ***titlului executoriu eliberat în temeiul hotărârii Judecătoriei Glodeni din 18.02.2016 prin care a fost admisă acțiunea SC „EX-IM Product” către SC „Seralvis-Exim” SRL, Russu C., Russu A. și SC „Serdavid” a fost încasată suma totală de 102.748,40 lei*** cu titlu de datorie, dobândă, penalitate și cheltuieli de judecată.

Iar conform certificatului eliberat de „Mobiasbanca” la 15.03.2019 privind confirmarea rulajului în cont rezultă că SRL „Exim Product” a transferat SRL „Orfonox”, perioada în care se incriminează prin rechizitoriu - anul 2015, suma totală de 550.400 lei, cu ordinele de plată și de trei ori s-a achitat cu bani cash, după cum a relatat inculpatul în ședința de judecată, în total suma de 600.000 lei, fapt neobiectat de reprezentantul părții vătămate.

Pe lângă aceasta, unicul martor ocular Iudov G. a confirmat că, activând în calitate de șofer în anii 2015-2017 la firma SRL „Bravo Profil”, răspundea de transportarea și transmiterea mărfurilor cu facturile fiscale firmei SRL „Bravo Profil”, în persoana lui Țurcan A. Transporta marfa conform facturilor și de două ori a văzut cum clienții i-au achitat lui Țurcan A. pentru marfa livrată, în rest, tranzacțiile financiare se efectuau prin intermediul companiilor.

Totodată, ***prin hotărârea Judecătoriei Comrat din 08.06.2018 a fost încasat de la SRL „Exim Product”, intervenient SRL „Orfonox”, în beneficiul SRL „Trupciu” suma de 79.068,190 lei*** cu titlu de daună, în consecință fiind inițiată cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Exim Product” către SRL „Bravo Profil” privind rezilierea contractului și încasarea prejudiciului pentru executarea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale în sumă de 126.212,60 lei.

Or, inculpatul nu și-a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii, iar ***versiunea că n-a cauzat intenționat prejudiciu material SRL „Orfonox”, ulterior redenumită în SRL „Bravo Profil”, începând cu 25 septembrie 2015, în urma realizării mărfii în sumă totală de 519.470,94 lei și refuzul intenționat de a transfera suma nominalizată nu a fost combătută prin probele administrate.***

Mai mult, ***nu s-a stabilit legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă incriminată și urmările prejudiciabile.***

Prin urmare, **acuzarea n-a prezentat probe suficiente că inculpatul**, activând în calitate de administrator al SRL „EX-IM Product” a profitat de obligațiunile asumate, recepționând de la SRL „Bravo Profil” țiglă metalică în cantități mari, pe care a comercializat-o, **obținând mijloace bănești în valoare de 519.470,94 lei**, pe care nu le-a depus în casieria întreprinderii SRL „Bravo Profil”, dar **le-a însușit** în scopuri personale.

Potrivit art. 389 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, **vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată** prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată și nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal, pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de judecată în absența lor.

Inculpatul nu și-a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate, iar **versiunea că el, prin acțiunile sale, a comis această faptă n-a fost combătută prin probele administrate**, astfel că declarațiile și probele apărării urmează a fi apreciate ca veridice.

Totodată, la baza emiterii sentinței de condamnare a inculpatului nu pot fi puse, în mod exclusiv, declarațiile reprezentantului părții vătămate Colac V., că prin hotărârea Judecătoriei Comrat din 29.12.2016 a fost admisă acțiunea SRL „Orfonox” către SRL „EX-IM Product” și încasată suma de 519.470,94 lei cu titlu de restanță la datoria acumulată pentru neexecutarea obligațiilor și respectiv titlul executoriu, care a fost pus în executare, dar datoria nu a fost stinsă din motiv că executorul judecătoresc a constatat că SRL „EX-IM Product” nu are active pentru a stinge datoria, ce denotă că între agenții economici nominalizați au existat și există relații civile, care sunt reglementate de Codul civil și, respectiv, Codul de executare.

Astfel, **acuzarea n-a prezentat probe** suficiente, care ar demonstra cu certitudine vinovăția lui Țurcan A. **că, prin acțiunile sale, a comis delapidarea averii străine**, prevăzută de art. 191 alin. (5) Cod penal, **respectiv fapta incriminată nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii menționate**.

3. Procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Buiucani, Marina Copeciuc, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 191 alin. (5) Cod penal la 9 ani închisoare.

Apelanta a invocat că, vinovăția inculpatului a fost confirmată pe deplin prin probele administrate, iar alegațiile lui privind natura civilă a faptei investigate sunt declarative or, nu a prezentat nicio explicație plauzibilă referitor la circumstanțele însușirii valorilor materiale transmise acestuia.

Inculpatul nu a încercat să repare daunele materiale cauzate părții vătămate, deși acuzaarea a prezentat probe ce denotă că a primit remunerația pentru obiectele comercializate și dispune de alte surse active ce îi permiteau să asigure recuperarea prejudiciului.

Prima instanță nu a oferit un răspuns clar asupra concluziei că, în urma probelor administrate, învinuirea înaintată inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate nu a fost confirmată și urmează a fi achitat.

Instanța a stabilit un șir de contradicții la aprecierea probelor, deși era obligată, potrivit art. 386 Cod de procedură penală, să soluționeze chestiunea dacă a

avut loc fapta infracțională, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și dacă fapta întrunește elementele infracțiunii.

Pe lângă aceasta, instanța de fond a considerat că nu există latura subiectivă a infracțiunii incriminate, deoarece inculpatul nu deținea active necesare pentru a stinge datoria existentă, însă acesta, fiind conștient că se află în imposibilitate de a achita marfa livrată, a efectuat în continuare comenzi.

Astfel, instanța de fond a dispus de probe suficiente și concludente pentru a demonstra vinovăția inculpatului, dar a neglijat tot probatoriul și a atras atenția în mod părtinitor la probele apărării, încălcând prevederile art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, potrivit căror sentința trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Prin urmare, instanța de fond a apreciat probele părtinitor și nu a luat în considerare probele acuzării care demonstrează cert că infracțiunea a fost comisă de inculpat.

4. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2021, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a reținut că instanța de fond corect și-a motivat soluția, probele administrate fiind cercetate cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiind corectă concluzia că ***fapta nu întrunește elementele infracțiunii.***

Ori, fiind cercetate probele acuzării și ale apărării prin prisma rigorilor de drept, a fost constatat că ***cele din urmă nu demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii*** prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, instanța de fond ajungând în mod legal la concluzia că ***fapta incriminată acestuia nu întrunește elementele infracțiunii*** de delapidare a averii străine, nefiind demonstrată realizarea laturii obiective a infracțiunii imputate inculpatului.

Totodată, în baza Contractului nr. 1/1 din 01.01.2014, încheiat între SRL „Orfonox” și SRL „EX-IM Product”, dar nu persoana fizică Țurcan A., de furnizare a producției și achitare a țiglei metalice, tablei profilate, a confecțiilor, peliculei, șuruburilor, sistemii de scurgere, ș.a. relațiile între acești agenți economici poartă un caracter civil și toate clauzele, neînțelegerile apărute pe parcursul activității lor se soluționează pe cale amiabilă prin convorbiri sau în instanțele juridico-economice ale Republicii Moldova, după cum este stipulat în pct. 7 din contract și art. 512, 513, 602 Cod civil. Potrivit hotărârii Judecătorei Comrat din 29.12.2016 a fost admisă acțiunea SRL „Orfonox” către SRL „EX-IM Product” și încasată suma de 519.470,94 lei cu titlu de restanță la datoria acumulată pentru neexecutarea obligațiilor, iar conform titlului executoriu a fost aplicat sechestrul și blocată activitatea SRL „EX-IM Product”.

La fel, potrivit titlului executoriu eliberat în temeiul hotărârii Judecătorei Glodeni din 18.02.2016 prin care a fost admisă acțiunea SC „EX-IM Product” către SC „Seralvis-Exim” SRL, Russu C., Russu A. și SC „Serdavid” a fost încasată suma totală de 102.748,40 lei cu titlu de datorie, dobândă, penalitate și cheltuieli de judecată.

Deci, mecanismul relațiilor între agenții economici este reglementat de contractul de vânzare-cumpărare din 01.01.2014, iar neîndeplinirea unor obligațiuni contractuale este o premisă de a iniția procedurile prevăzute de lege întru executarea forțată a obligațiilor respective.

De asemenea, se atestă că vânzarea țiglei metalice unor persoane de către SRL „EX-IM Product”, indiferent de faptul dacă au fost recepționați banii pentru produsul respectiv, nu justifică încadrarea acțiunilor inculpatului drept delapidare a averii SRL „Bravo Profil”, or, inculpatul în calitate de administrator al SRL „EX-IM Product”, putea să administreze în condițiile circumstanțelor cauzei, doar patrimoniul ultimei, care devenea proprietar de fapt și de jure a țiglei metalice de la data livrării acesteia de către SRL „Bravo Profil”, astfel încât administrarea pe viitor a bunurilor procurate (chiar și în situația neachitării costului inițial, la momentul administrării ulterioare), nu poate duce la răspunderea penală a inculpatului, urmare a sustragerii averii încredințate, de vreme ce o astfel de încredințare a averii nu a avut loc.

Mai mult, conform certificatului eliberat de „Mobiasbanca” la 15.03.2019, SRL „Exim Product” a transferat SRL „Orfonox” - perioada în care se incriminează prin rechizitoriu - anul 2015, suma totală de 550.400 lei cu ordinele de plată și de 3 ori s-a achitat cu bani cash, după cum a relatat inculpatul, iar în total suma de 600.000 lei, fapt neobiectat de reprezentantul părții vătămate.

Totodată, prin hotărârea Judecătorei Comrat din 08.06.2018 a fost încasat de la SRL „Exim Product”, intervenient SRL „Orfonox”, în beneficiul SRL „Trupciu” suma de 79.068,190 lei cu titlu de daună, în consecință fiind inițiată cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Exim Product” către SRL „Bravo Profil” privind rezilierea contractului și încasarea prejudiciului pentru executarea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale în sumă de 126.212,60 lei.

Pe lângă aceasta, unicul martor ocular Iudov G. a confirmat că, activând în calitate de șofer în anii 2015-2017 la firma SRL „Bravo Profil”, răspundea de transportarea și transmiterea mărfurilor cu facturile fiscale firmei SRL „Bravo Profil”, în persoana lui Țurcan A. Transporta marfa conform facturilor și de două ori a văzut cum clienții i-au achitat lui Țurcan A. pentru marfa livrată, în rest, tranzacțiile financiare se efectuau prin intermediul companiilor.

Astfel, nu a fost stabilită existența laturii obiective a infracțiunii imputate inculpatului, precum și legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă incriminată și urmările prejudiciabile,

Prin urmare, acuzarea nu a prezentat instanței de apel probe pertinente și concludente, pentru a confirma faptul că inculpatul a realizat latura obiectivă a infracțiunii imputate nefiind demonstrat că acesta a sustras averea care aparține părții vătămate prin delapidare.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Svetlana Țurcanu, declară recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurenta invocă că vina inculpatului a fost dovedită pe deplin prin probele administrate în cadrul urmăririi penale și cercetate în ședința de judecată, iar instanța de apel nu s-a expus asupra lor, nu le-a apreciat sau le-a apreciat eronat, fiind respinsă puterea de acuzare fără o motivare plauzibilă sau bazată pe probe ce ar combate învinuirea înaintată.

Astfel, instanțele de fond și de apel au încălcat prevederile art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, că instanța de judecată la pronunțarea sentinței de

achitare are obligația de a indica motivele pentru care sunt respinse probele aduse în sprijinul acușării.

Probele prezentate sunt concludente și suficiente pentru a declara inculpatul vinovat în comiterea infracțiunii incriminate, vinovăția lui fiind confirmată prin declarațiile părții vătămăte, ale martorilor și probelor materiale anexate.

Însă, instanțele incorect au motivat că nu au fost acumulate suficiente probe care ar confirma comiterea de către inculpat a infracțiunii incriminate.

Or, potrivit actului de verificare a achitării reciproce, conform situației la 10.12.2018, între SRL „Bravo Profil”, care confirmă suma datoriei de 519.470,94 lei, a fost dovedită corectitudinea și veridicitatea declarațiilor părții vătămăte.

Iar prin constatarea relațiilor dintre inculpat și partea vătămăte, instanțele de judecată au stabilit ca fiind dovedit că anume inculpatul a intrat în posesia bunurilor ce aparțin SRL „Mabicom Construct”, indicate ca sustrase în învinuire, deoarece acesta a semnat contractul și actul de predare-primire a bunurilor, deci, el a intrat în posesia mărfii.

Reprezentantul părții vătămăte Colac V. a confirmat că țigla metalică și accesoriile se livrau direct companiei lui Țurcan A. și acesta realiza bunurile, iar la solicitarea de a restitui banii, inculpatul nu transfera neîntemeiat banii către SRL „Bravo Profil”, insistând că bunurile au fost însușite anume de Țurcan A.

Totodată, s-a omis că bunurile pot fi încredințate inclusiv în virtutea raporturilor contractuale, iar drept cadru legal pentru transmiterea obiectului material în gestiunea sau administrarea făptuitorului servesc contractele de drept civil, printre care și cel de vânzare-cumpărare.

Mai mult, în cazul delapidării averii străine, fapta prejudiciabilă constă în acțiunea de sustragere, mecanismul căreia, în fond, este același, însă un anumit specific este condiționat de particularitățile obiectului material al infracțiunii – făptuitorul săvârșește luarea bunurilor ce-i sunt străine, dar care, la moment, se află în detenția lui legitimă, el profitând de atribuția de a administra aceste bunuri.

Deci, se atestă că inculpatul avea calitatea de subiect al infracțiunii prevăzute la art. 191 Cod penal, în baza contractului civil, acestuia fiindu-i încredințate bunurile sustrase;

bunurile transmise inculpatului s-au aflat legitim în detenția lui și el a profitat de atribuția sa de a administra aceste bunuri;

inculpatul a consumat infracțiunea prevăzută la art. 191 Cod penal, or, a avut posibilitatea reală de a se folosi și dispune ilegal de bunurile părții vătămăte, fapt realizat de către acesta;

bunurile au fost transmise nemijlocit în posesia inculpatului;

anume inculpatul a fost persoana investită cu dreptul de a gestiona și administra aceste bunuri, inclusiv a le restitui proprietarului.

Versiunea apărării urmează a fi apreciată critic, deoarece inculpatul este persoana direct cointeresată în finalitatea examinării procesului penal.

Deci, acușarea a dovedit, dincolo de orice dubiu rezonabil, că mijloacele financiare care constituie obiectul infracțiunii incriminate inculpatului și care aparțin SRL „Bravo Profil”, au fost încredințate în administrarea acestuia în virtutea relațiilor de muncă și nu au format până la scoaterea lor din posesia părții vătămăte parte a patrimoniului inculpatului.

Iar mijloacele financiare litigioase au ieșit din patrimoniul SRL „Bravo Profil” urmare a sustragerii lor de către inculpat.

Astfel, inculpatul a obținut mijloacele bănești în sumă de 519.470,94 lei din comercializarea țiglei metalice în calitate de dealer de la SRL „Bravo Profil”, pe care nu le-a depus în casieria întreprinderii, dar le-a însușit în scopuri personale.

Prin urmare, instanța de apel a admis o eroare de drept și nu a dat o apreciere justă probelor acuzării, soluția emisă fiind incorectă, motivele instanței fiind contrare probelor administrate.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul Penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Potrivit art. 8 Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Conform art. 10 alin. (1) și (2) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi. Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv. În corespundere cu art. 385 alin. (1) pct. 1) – 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Potrivit art. 394 alin. (3) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului. Nu se admite introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 5 din 19.06.2006 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1., 2. din decizie*):

a) a constatat în descriptiv diverse motive de achitare, care se contrazic reciproc și generează consecințe juridice diferite, cum ar fi că: **„...în ordonanța de punere sub învinuire a lui Țurcan A., procurorul n-a concretizat învinuirea adusă, neindicând concret data comiterii faptei, mijloacele și modul săvârșirii infracțiunii..., inculpatul nu s-a recunoscut vinovat în comiterea acestei infracțiuni, iar versiunea că el s-a folosit de situația de serviciu, nu s-a confirmat prin probele prezentate de acuzare...inculpatul nu și-a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii, iar versiunea că n-a cauzat intenționat prejudiciu material SRL „Orfonox” în sumă totală de 519.470, 94 lei nu a fost combătută prin probele administrate... mai mult, nu s-a stabilit legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă incriminată și urmările prejudiciabile..., acuzarea n-a prezentat probe suficiente că inculpatul, obținând mijloace bănești în valoare de 519.470,94 lei le-a însușit în scopuri personale..., sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe..., relațiile între acești agenți economici poartă un caracter civil..., astfel, acuzarea n-a prezentat probe suficiente, care ar demonstra cu certitudine vinovăția lui Țurcan A. că, prin acțiunile sale, a comis delapidarea averii străine, prevăzută de art. 191 alin. (5) Cod penal, respectiv fapta incriminată nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii menționate...”**.

Totodată, în dispozitiv a dispus divergent că inculpatul este achitat de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal din motiv că: **„fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii”**;

b) indicând că **„...conform art. 281 alin. (2) Cod de procedură penală, ordonanța de punere sub învinuire trebuie să cuprindă..., contrar acestor prevederi, în ordonanța de punere sub învinuire a lui Țurcan A., procurorul n-a concretizat învinuirea adusă, neindicând concret data comiterii faptei, mijloacele și modul săvârșirii infracțiunii, și anume, în baza cărui act, document, facturi au fost transmise, furnizate lui Țurcan A., ca persoană fizică sau persoană juridică SRL „EX-IM Product” de către SRL „Orfonox”, ulterior redenumită în SRL „Bravo Profil” - marfa (țigla metalică, tablă profilată și accesorii) și, începând cu 25 septembrie 2015, în urma realizării mărfii, fără a indica căror persoane, în ce sumă și în ce circumstanțe nu au fost introduși banii în casieria SRL „EX-IM Product”, s-a constatat scopul delapidării mijloacelor financiare în sumă de 519.470,94 lei și refuzul intenționat de a transfera suma nominalizată..., relațiile între acești agenți economici poartă un caracter civil, fapt confirmat prin hotărârea Judecătoriei Comrat din 29.12.2016 prin care a fost admisă acțiunea SRL „Orfonox” către SRL „EX-IM Product” și încasată suma de 519.470,94 lei..., or, potrivit titlului executoriu eliberat în temeiul hotărârii Judecătoriei Glodeni din 18.02.2016 prin care a fost încasată suma totală de 102.748,40 lei cu titlu de datorie..., totodată, prin hotărârea Judecătoriei Comrat din 08.06.2018 a fost încasată suma de 79.068,190 lei cu titlu de daună...”**, nu a judecat cauza în limitele și în raport cu circumstanțele concrete în fapt și în drept invocate în rechizitoriu, dar și cu prescripțiile de drept din art. 8 și 10 Cod penal (*art. 325 alin. (1) CPP*).

Prin urmare, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea acesteia contrazicând dispozitivul sentinței adoptate.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), (2) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeuriile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt și de drept asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond și, repetându-le întocmai, constatând la fel divergent că: „...instanța de fond corect și-a motivat soluția, probele administrate fiind cercetate cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiind corectă concluzia că **fapta nu întrunește elementele infracțiunii...**, ori, fiind cercetate probele acuzării și ale apărării prin prisma rigorilor de drept, a fost constatat că **cele din urmă nu demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii** prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, instanța de fond ajungând în mod legal la concluzia că **fapta incriminată acestuia nu întrunește elementele infracțiunii de delapidare a averii străine, nefiind demonstrată realizarea laturii obiective a infracțiunii imputate inculpatului...**”, nu a desființat sentința, cu rejudecarea cauzei potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi declarațiile reprezentantului părții vătămate și ale martorului Iudov G. date în instanța de fond, probele scrise de la de la f.d. 69, 100-101, 208-210.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Deoarece, încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Svetlana Țurcanu, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2021, în privința inculpatului Țurcan Alexandru XXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 04 februarie 2022.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico